

Posudek diplomové práce

Bc. Radoslavy Šticové

na téma

Komunikace evangelia generaci Z

Téma diplomové práce je aktuální a zajímavé. Oceňuji, že autorka k němu přistoupila s určitým vnitřním zaujetím, které je podpořeno tím, že sama pracuje v organizaci, která se věnuje misii mezi mladými lidmi. Způsob zpracování však v některých oblastech pokulhává.

Struktura práce je přehledně rozčleněná a zahrnuje úvod, čtyři kapitoly, závěr a seznam literatury. V úvodu autorka představuje cíl a strukturu práce. V první kapitole se věnuje tomu, co je „komunikace evangelia“ (s. 9-18), ve druhé poměrně obsírně mapuje „specifika komunikace generace Z“ (s. 19-35). Třetí kapitola se zaměřuje na vlastní téma práce, jímž je „komunikace evangelia a dalších závažných témat v rámci generace Z a vhodná forma komunikace evangelia“ (s. 36-48). Ve čtvrté části je obsažena „případová studie“, která představuje programy Křesťanské akademie mladých (s. 49-64). Závěr přináší výtěžky.

Členění v rámci jednotlivých kapitol v některých případech postrádá hladší návaznost. V první kapitole autorka postupuje od obecné teorie komunikace přes osvětlení toho, co je evangelium, jak probíhala komunikace evangelia v rané církvi a odtud skáče na specifika komunikace evangelia v postmodernistické společnosti. Z hlediska dalšího postupu pokládám za důležité rozlišení tří rovin komunikace D. R. Hofstadtera na s. 13 („První rovinou je rámcové sdělení, druhou vnější a třetí vnitřní sdělení. Rámcové sdělení zafunguje na samém počátku, v prvních sekundách komunikačního aktu.“) a oddíl o tom, jak vůbec chápat „evangelium“. Zde jasně zazní, že je to „dobrá zpráva o Ježíši Kristu“ i zvěst o příchodu a přítomnosti Božího království v osobě a díle Ježíše Krista (s. 13-15). Dále zde autorka poukazuje na význam vztahovosti a procesuality evangelia a zdůrazňuje poslání křesťanů komunikovat evangelium, k čemuž slouží jako stěžejní nástroj „řeč – jazyk“ (s. 15). Je škoda, že se těchto základních aspektů autorka v dalším postupu práce důsledněji nedržela a zaměřila se pouze na dvě roviny komunikace evangelia: rovinu vztahovou a rovinu vnějších komunikačních prostředků. Rovina „vnitřního významu“, tedy obsahu evangelijní komunikace přišla velmi zkrátka a nadto i problém jazyka nebyl dostatečně reflektován. V této kapitole se ukazuje, že práci by prospělo ukotvení v nějaké misiologické, popř. homiletické koncepci, která reflektuje všechny výše naznačené aspekty. Současně je otázkou, nakolik lze něco takového lze požadovat od studentky studijního programu Diakonika, který misiologii ani homiletiku nemá ve svém studijním plánu.

Ve druhé kapitole autorka poměrně přehledně načrtává teorii generací (K. Mannheim) a generační typologie v americkém (Howe a Strauss) a českém prostředí (P. Sak). Soustřeďuje se na specifika generace Z a její charakteristické rysy. Opírá se přitom o řadu novějších sociologických výzkumů. Všimá si toho, jaký význam má v komunikaci generace Z verbální a nonverbální část zprávy. Zajímavý je její poukaz na zjištění, že v důsledku orientace mladé

generace na komunikaci ve virtuálním prostoru není tato generace příliš dobrá ve čtení vztahových sdělení. Tuto kapitolu hodnotím jako nejkompaktnější část práce.

V pozadí třetí kapitoly stojí otázka po co nejefektivnější komunikaci evangelia, tak aby bylo „srozumitelné, uchopitelné a vnímáno jako důležité“ (s. 8). Na základě předcházejícího pojednání o specifických rysech generace Z zde autorka vyvozuje závěr, že je vhodné „použít při komunikaci s touto generací sdělení pomocí obrázků, popřípadě krátkých videí, měli bychom počítat s tvorbou vizuálního obsahu, použití emotikonů, gifů, koláží, infografiky“ (s. 36). Naznačuje potřebu ponechat mladým lidem prostor pro aktivní dotvoření významu. Je škoda, že důraz na vizuální povahu komunikace zcela vytěsnil problém jazyka, jímž se autorka blíže nezabývá. Dále ukazuje, že účinnost komunikace evangelia posiluje to, pokud sdělení vychází od skupin, které jsou mladým lidem věkově blízko (s. 37).

Poté autorka představuje několik myšlenek k doprovázení mládeže v návaznosti na knihy o pastoraci mládeže tří katolických autorů (Ambros, Altrichter, Balík). Ačkoli výslovně píše, že Ambros se zabývá otázkou cíle pastorace, jeho odpověď na tuto otázku tlumočí velmi nezřetelně, když píše o „důležitosti vztahu“ (s. 37), popř. „budování zdravých vztahů“ (s. 39). Celá kapitola působí dojmem, že otázka po co nejúčinnější komunikační formě a téma budování dobrých vztahů, jakkoli je obojí důležité, zde vytlačily na okraj otázku specifického obsahu komunikace evangelia. To, že komunikace evangelia se sytí z určitých konkrétních zdrojů, jako je Bible a křesťanská tradice, a že má vazbu na příběh Ježíše Krista, se vytratilo ze zřetele, jak dokládá např. tato shrnující výpověď: „komunikovat evangelium tedy z tohoto pohledu znamená přicházet s vhodnými a důležitými otázkami, které generaci Z opravdu zajímají“ (s. 40).

V dalších oddílech třetí kapitoly se autorka obsáhle zabývá výzkumem hodnot generace Z a představuje programy KAM, které seznamují mladé lidi s hodnotami Husa a Komenského. Zdůrazňuje zjištění, „že tyto jejich duchovní a etické hodnoty byli studenti ochotni akceptovat a v diskuzích pak poukazovali na to, že by o nich chtěli vědět více a hlouběji“ (s. 44). Nikterak nerozporují užitečnost sdílení etických hodnot s mladými lidmi, v práci ovšem postrádám jasnější zacílenost k hlavnímu tématu, jímž je „komunikace evangelia“. „Evangelium“ nelze redukovat na etické hodnoty, jakkoli je s nimi provázáno. Ačkoli autorka ví o vazbě evangelia na Ježíšův příběh a zvěst o Božím království, příliš s tímto poznatkem nepracuje.

Ve čtvrté části se autorka pokusila předložit případovou studii o tom, jak probíhá komunikace evangelia v organizaci „Křesťanská akademie mladých, z. s.“ v ČR. Kapitola zcela postrádá teoretické ukotvení. Autorka mohla sáhnout po některém z úvodů do kvalitativního výzkumu (např. od J. Hendla); teoretickou výbavu k provádění kvalitativního výzkumu měla získat v rámci svého studijního programu. Výsledný text je spíše než případovou studií popisem programů a metod užívaných v KAM. Hlavní výtěžek této části spočívá v odvození dosti obecných pravidel pro vzájemnou mezilidskou komunikaci s mladými lidmi se zaměřením na nonverbální komunikaci (s. 63n). Postrádám zde nějaká specifika, která by se týkala přímo komunikace evangelia.

V závěru, který je z hlediska rozsahu až příliš stručný, shrnuje autorka hlavní výtěžek práce v tezi, že by komunikace evangelia generaci Z měla probíhat ve dvou rovinách: (1) jako „prvotní seznámení a navázání kontaktu“, pro které se autorce jeví jako nejschůdnější sociální sítě, podcasty, videa a další online platformy, (2) zatímco v další fázi by komunikace měla „směřovat k možnostem pravidelného osobního setkávání“ (s. 65). Škoda, že se autorka nedržela rozlišení tří rovin komunikace D. R. Hofstadtera a rovině vnitřního sdělení opět věnovala jen okrajovou pozornost. Čtenář práce tak snadno nabyde dojmu, že evangelium spočívá jen v podnětu k navazování vztahů s druhými lidmi. To, že evangelium je také zpráva o Božím jednání pro člověka, které člověka nějakým způsobem proměňuje, osvobozuje a obnovuje, se v práci nedozvíme. Stejně tak je opominuta reflexe motivací (proč vlastně mají křesťané komunikovat evangelium) a smyslu komunikace evangelia, ačkoli autorka v teoretické části o komunikaci právě na nutnost vyjasnit tyto aspekty výslovně odkazuje (s. 11). Vyjasnění této základní otázky, jaký je cíl a smysl evangelijní komunikace, však v práci chybí. A to i navzdory tomu, že autorka ve 3. kapitole pracuje s literaturou, v níž je reflexe této otázky obsažena a autorka by se o ni mohla opřít. Vybírá si z ní však pouze myšlenky, které se týkají již konkrétních aspektů práce s mládeží, metod, nikoli reflexe toho, k čemu má být práce s mládeží zacílena. Z výpovědí autorky v DP opakovaně vyplývá pouze to, že komunikace evangelia má směřovat k tomu, aby druhý rozpoznal „důležitost“ komunikovaných témat (viz úvodu s. 9 a závěr s. 65). O tom, že komunikace evangelia nějak souvisí s pomocí k víře a pomocí k životu, zde autorka neuvažuje.

Navzdory všem uvedeným nedostatkům autorka práce prokázala, že je schopná pracovat s literaturou, a to i cizojazyčnou. Diplomová práce je psána slušným jazykem, drobné nedostatky se objevují zejména v interpunkci. Celkově práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Z důvodu výše uvedených nedostatků navrhuji hodnocení písmenem E.

Doc. Tabita Landová, Ph.D.

V Praze, 23.1.2023

Otázky k obhajobě:

1. Jaké náležitosti by měla splňovat případová studie? Jaké typy případových studií rozlišuje literatura ke kvalitativnímu výzkumu (např. J. Hendl)?
2. Co je cílem pastorační práce s mládeží podle Pavla Ambrose? Ztotožňujete se s jeho pohledem, anebo spatřujete cíle pastorační práce s mládeží v něčem jiném?
3. Jakou roli hraje v rozmanitých program KAM práce s biblickými texty?